Entered as second-class matter April 21, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Published daily except Sunday and days following legal holidays.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized by the Act of October 6, 1917, at the Post Office at Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — ЧИСЛО 168. — ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПЯТНИЦЯ, 22-го ЛИПНЯ, 1921.

VOL. XXIX. — No. 168. JERSEY CITY, N. J., FRIDAY, JULY 22, 1921. — THREE CENTS

ШПІОНАЖА ПРОТИ РОБІТНИКІВ РОЗКРИТА

СЛІДСТВО СЕНАТУ НАД СТРАЙКОМ В МІНГО РОБИТЬ СЕНЗАЦІЙНІ РОЗКРИТТЯ.

ВАШИНГТОН, 20. липня. — Перед комітетом сенату, що розслідуже справу страйку вуглевих робітників в окрузі Мінго, в Вест Верджині, прийшло до сензаційних revelяцій в справі шпіонажі підприємців серед робітників.

Як свідок виступав С. Е. Лайвлі, котрий був довший час членом майнерського союза Юнайтид Майн Воркерс оф Америка, навіть містопрєдсідателем одного льокалю сего союза, а рівночасно був шпіоном на службі детективської компанії Болдвин-Фелтс Ейдженсі. Через девять літ ходив він на юнійні збори і їздив на юнійні конвенції як делеґат, а за той увесь час здавав правильні рапорти свої агенції детективів.

СЕНАТОР ОБУРЕНИЙ ПОСТУПОВАННЄМ ДЕТЕКТИВА.

Сего всего вже видно було за богато сенаторови Меккларови, котрий прислухувався зізнанням проти-робітничого шпіона, бо він зірвався і запитав Лайвлі:

„Ви думаєте, що ви добре поступали?"

Коли Лайвлі відповів, що на його думку його поступованне оправдане, сенатор спитав його, чи майнери булиби його допустили на свої збори, якби вони були знали, хто він такий.

„Мене пустили?" — спитав Лайвлі, немовби не розумівчи питання. „Таж вони булиб відправили мене просто до погребника".

На се вмішався адвокат вуглевих підприємців, і став доказувати, що таке поступованне оправдане, бо прецінь і департамент (міністерство) справедливости покористувалося тим, що казало своїм агентам приступати до юній або других організацій, щоби потім доносити про те, що там робиться.

На се сенатор Меккелар відповів, що його не обходить, чи хто другий робить щонебудь подібного, але чи се є добре так робити. Він ще раз підчеркнув з натиском, що на його думку так не повинносз робити. „Такого рода поступованне не годиться з американським розумінням чести. Я зовсім не дивуюся що при такім поведенню властителі копальень мали відтак клопоти зі своїми робітниками".

СПРАВА ПЕНСІЇ ДЛЯ ШПІОНА.

Опісля сенатор Меккелар став випитувати шпіона за заплату, а саме, чи вибираючися на конвенції іменем майнерів, він побирав для себе подвійні заплати, одну від юнії, а другі від детективської агенції. Лайвлі на се відповів, що він придержувався засади, щоби ділити видатки на обі організації.

„Ага, я розумію," — завважав сенатор Кенйон. „Ви дуже делікатні та справедливі в тій справі".

Потім Лайвлі говорив, що він закривав свою шпіонажу і перед робітниками і перед властителями копальень аж до дня великої битви в Матеван, що була в маю минувшого року, коли згинуло сімох детективів Болдвина-Фелтса.

В день сеї стрілянини він був в льокали юнії копальняних робітників в Чарлстон, Вест Верджінія, і бачив, що як вістка прийшла про кроваву розправу з детективами, усі робітники були дуже урадовані. Всі присутні в льокалю робітники згодилися зі собою, що вістка дуже добра і що вони всі її дуже раді. Один член уряду юнії навіть стиснув самому собі руку і сказав, що він ще ніколи не чув такої доброї вістки.

ШПІОНАЖА СЕРЕД АРЕШТОВАНИХ МАЙНЕРІВ В ТЮРМІ.

Лайвлі посвідчив далі, що підчас вуглевого страйку в Колорадо він також служив там за копальняного детектива. Він казав, що там він убив одного чоловіка у власній оборонї, віддався потім в руки властий і пересидів в тюрмі 16 місяців, не хотячи ставати на суд. Сидячи в тюрмі, він говорив про страйк зі страйкарами, сидячими з ним, і посилав правильні рапорти про ті розмови до своєї детективської агенції. Доперва по 16 місяцях своєї служби в тюрмі, він признався, що убив чоловіка в самооборонї, бо поставлений на суд і увільнений.

Він зізнавав також, що в окрузі Мінго юнійні робітники биди, стріляли і вбивали тих робітників, що не хотіли приступити до юнії.

БИТВИ МЕЖИ ПОЛІЦІЄЮ ТА СТРАЙКАРАМИ.

Новий свідок, Брокас, капітан стейтової поліції в страйковім окрузі, зізнавав, що підчас стичок межи робітниками та стейтовою поліцією застрілено що найменше яких 10,000 вистрілів з одній битвіз 5,000 в другій. Він признав, що обі сторони узброєні в дуже далекострільні кріси.

Після його обчислення, в шатрових таборах в Мінго Каунті живе тепер 284 женщини та 1,305 дітий.

ГУБЕРНАТОР ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА КРАДІЖ ПУБЛИЧНИХ ГРОШИЙ

СПРІНГФІЛД, Ілінойс, 20. липня. — Велика лава присяжних суддів в окрузі Сенгамон обжалувала губернатора стейту Лена Смода і віцегубернатора Фреда Стерлінга за спровадженє публичного гроша та за змову обманути стейт. В одним случаю губернатор мав змовлятися, щоби обманути стейт на два мільони долярів; в другім случаю він спроневірив пів мільона долярів; в третім случаю він спроневірив на спілку з віцегубернатором 700,000 долярів; а в ще одним случаю спроневірив знов пів мільона долярів.

Судля постановив, що кавція (бонд) в случаю обох обжалованих має виносити по 150,000 долярів. В ними обжалувано також їх банкира Кертіса, при помочи котрого оба урядники мали обкрадати стейт.

ХОЧУТЬ ВИЦОФАТИ АМЕРИКАНСЬКЕ ВІЙСЬКО З НІМЕЧЧИНИ

ВАШИНГТОН, 20. липня. — Агітація в конгресі, щоби вицофати американське військо з окупованих німецьких провінцій війшла сегодня в активну фазу. Сенатор Бора вніс на засіданю сенату інтерпеляцію, щоби правительство сейчас подало до відома сенатови яке число американського війска знаходиться тепер в окупованих надренських провінціях Німеччини, скільки коштує удержанє сего війска і скільки Німеччина, яка після версальського договору а обовязана поносити кошти окупаційної армії — заплатила вже на удержанє американського війска.

Сенат приняв інтерпеляцію сенатора Бора без іменного голосования.

Припускають, що сейчас по одержаню відповіди правительства на сю інтерпеляцію, буде поставлений внесок в сенаті на безпроволочне вицофанє американської армії у Німеччини, о скільки сам президент не відкличе американське війско домів.

ПРОЦЕНТИ ВІД ДОВГІВ АЛІЯНТІВ БУДУТЬ УЖИТІ НА БОНУС ДЛЯ ВІЙСКА.

НЮ ЙОРК, 20. липня.—Президент Гардинґ враз з республіканськими вождями в конгресі задумують ужити проценти від довгів, які аліянтські держави довгують Америці на бонус для бувших жовнірів американської армії.

Аліянтські держави є довжні Америці 10 міліярдів долярів. План ужитя сих процентів на бонус для жовнірів вже вполсти добренний президентом Гардингом.

КІЛЬКАСОТ ЛЮДИЙ ВРАТУВАЛОСЬ ПЕРЕД УТОПЛЕННЄМ.

АҐДЕНСБУРҐ, Н. Рі. 20 липня. — Пасажирський корабель Репідс Кінґ, плинучи по ріці св. Лоренція, вїхав на скали під водопадом Лонґ Солт. Всім пасажирам грозила неминуча смерть, бо струя води в сім місци була дуже сильна а в кораблю були значно діри. Нащастє в саму пору надїхав малий робучий корабель, яких всїх пасажирів перевіз на беріг ріки.

ГРЕЧНІ БАНДИТИ.

ШІКАҐО, 20. липня. Між бандитами, від яких ротїться в Шіканго, находяться також дженґельмени. Двох таких дженґельменів заступило вчера дорогу пані Колінан і один з них гречно уклонившись, сказав, що дуже йому прикро, однак економічні обставини змушують їх до сего, що мусять її забрати торбочку з грішми.

Увільнивши пану Колінан з посіданя гроший, бандити ще краще її попрацали і просили, щоби їм простила що вони її наразили на таку прикрість.

ПОЛІСМЕН ЗАСТРІЛИВ 4 НІҐРІВ

МОНЖУ, Ла. 20. липня. — Чотирок муринів зістало застрілених в боротьбі з полісменом. Шериф враз з полізменом вїшли до мурииського дому, щоби заарештувати дві мурики. В оборонї жінок станули нігри в сусїних домів. Вивязалася боротьба між полісменом і ніграми, серед якої полісмен застрілив чотирох мурииів а кількох поранив.

МІЛІТАРИЗМ В ЄВРОПІ.

Нюйоркський „Кол" пише:

В европейських державах знаходиться сегодня не менше чим 4½ мільона війска під оружжєм, як виходить із звіту англійського военного міністерства. До сего числа треба ще додати побільшенє до военної стопи війско Ґрецї, що тепер веде війну з Туреччиною і найменше один мільон червоної армії в Росії. Перед війною постійна армія всіх европейських держав числила 3 мільони жовнірів, а тепер по віднесеню побіди над мілітаризмом числить о 50 процент більше. Се тим дивнійше, що Німеччина, яка перед війною числила 830 тисячів постійної армії, тепер має лише 100 тисячів жовнірів під оружєм, а Австрія, з 475 тисячів своєї армії перед війною числить тепер лише 30 тисячів.

Коли відкинути зі статистики Німеччину і Австрію, покажеться, що постійна армія европейських держав зросла тепер о 150 процент більше в порівнанню до часів передвоєнних.

Аліянти знищили вправді мілітаризм Німеччини і Австрії але рівночасно завели його ще в більшій степени у себе.

МОЛЯТЬСЯ В СОРОЧКАХ.

Пастори рїжних відтинків реформованої християнської церкви здобуваються на щораз то нові способи, щоби лише до своїх костелів приманити як найбільше людий, та моги опосідати їм рїжні байки. Деякі з них побудували при костелах спеціяльні помїщенє для дітий, щоби матері і няньки могли прийти до костела.

Пастор Рапи в Шікаго впровадив у себе нову річ. Баччуи, що в часі горячих днів дуже мало людий приходить до костела, він позволив своїм вірним розбиратися в костелі до сорочки. Пастор є переконаний, що в найблизшу неділю його костел буде переповнений.

ПРОЄКТ МНОГОЖЕНСТВА В РОМУНІЇ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Після вістий з Букарешту, ромунський парлямент буде внедовзі змушений рішати про право многоженства в Ромунії. Букарештенська пївурядова газета доносить, що на найблизшім засіданню палати послів буде внесений проєкт закона, на підставі якого має бути дозволено ромунським горожанам женитися з двома жінками. Сей законопроєкт має прихильників в доволі значнім числі ромунських послів. Вони розумїють, що коли ромунському наслідникови престола було вільно правно подружити дві жінки, то таке саме право має прислуґувати кождому ромунському горожанинови.

Ромунський наслідник престола оженився перед з роками в Одесі з дочкою ромунського офіцира, з якою взяв церковний слюб.

Однак його королівські родичі були противні тій женитьбі, тому він перед 3 місяцями подружив грецьку княжну Олену.

Спеціяльним законом, ромунський парлямент потвердив важність сего другого подружжа, помимо того, що перша жінка королевича не дала свого позволенна на розвід.

ГОСПОДАРЧА СИТУАЦІЯ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 20. липня. — На пресовий конференції в бюрі президента міністрів, в початках червня, на тему господарчої ситуації виголосили референти міністри Рачинськи, Пшановскі і Ясінскі.

З рефератів виходить, що сегорічний урожай в Польщі добре дописаєв, так, що не буде потреби спроваджувати сего року ніякої поживи до Польщі з загранїці.

Военний промисл займає тепер 60 процент числа робітників, які в сім промисли були заняті перед війною.

Під зглядом комунікації стверджено деякий поступ до лїпшого.

ТАКОЖ „КУЛЬТУРА".

Ню Меджорити доносить з Толси в Оклеґомі:

Вийшло тут розпорядженє, яке наказує всім Мурииам, які виходять на вулицю, носити зелені ідентифікаційні картки, причіплені на одежі. Картки мають бути підписані працьодавцями. Нігри, що не сповнять сего розпорядку, будуть карані арештом. Мирини уважають сей розпорядок образою їх раси.

Мешканцам і властителям домів, що мають у себе мурииську службу, не вільно позволити ночувати в їх мешканях ніяким Мурииам, що не належать до їх сталої служби.

В сім короткім донесенню проявляється безмір варварства.

Рівних, вольних американських горожан, о яких політичну повноправність звів боротьбу найбільше поважаний Американець, Абрагам Лінколн, трактується як злочинців. Їх і виключно їх змушує право до ношенння ідентифікаційних карт, в додатку ношених на одїю, так, як змушується до зашівання нумерів на пси, автомобілі і вози.

Дике варварство ніби „культурних горожан" пробирає часом страшні форми.

ПОЛЬСЬКА ҐАЗЕТА НАКЛИКУЄ ДО ПОҐРОМІВ ЖИДІВ.

Львівська газета „Пшеґлонд Поиедзялкови" з дня 28. червня с. р. в статті під наголовком „Ґлупі, ґлупі, ґлупі", скинувши всю вину невідрадного положенія Польщі на Жидів, пише дослівно: „Кулак всадзони мендзи очи теї бандзе, кількакнасце шубенїц (куль шкода) на ктурейби розмаїте гершти завісєнеи, зробіайби для Польскі вещей, як найлєпше устави".

Такими способами польські шовіністи стараються поборотн всяку оправдану опозицію проти польських лайдацтв і злодійства.

НОВИЙ УКЛАД ЕВРОПИ.

Европа складається тепер з 39 держав. По війні прибуло їй 12 нових держав. Росія мимо свого розрадненя, лишається все таки найбільшою державою. На другому місци стоїть Німеччина, що має 60 мільонів горожан (при просторі 477.000 кв.м.). Франція має вправді о 60,000 кв.м. більше землі, але людей 38 мільонів. Італія в нинішному складі має простору 318.000 кв.м і 38 мільонів горожан. Дальше місце займає Україна з 33 мільонами населення. Польща, Чехословаччина 13 мільонів людий, Югославія на просторі 250.000 кв.м. з 12 мільонами людей, Румунія з 11 мільонами, Мадярщина просторі 87.000 кв.м. 7½ мільона і Австрія з 84.000 кв.м. простору з 6½ мил. горожан.

НІМЕЦЬКІ КОМУНІСТИ ПОБОЮЮТЬСЯ О СОВЄТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО

БЕРЛІН, 20. липня. — Комуністичний німецький орган „Червоний Прапор" сегодня припускає можливість упадку совєтського правительства, єли не вдасться Ленінови винайти способу і дороги, щоби запобігти голодовій катастрофі в Росії. Як сповіщають урядові донесення з Москви, ситуація в Росії є дуже грізна, більшість населення полоси над Волгою стоїть перед голодовою смертю.

25 мільонів людий не мають що їсти.

„Червоний Прапор" пише:

В послїднім році російські міста терпіли по поводу голоду і цілковитої господарської дезорґанізації. Трудність в комунікації робить проблем розділювання поживи дуже тяжким. Капіталістичні держави використають скрутне положенне Росії і піднесуть нову военну акцію проти совєтського правительства.

Консервативні німецькі ґазети підносять, що большевицька адміністрація, як самі російські большевицькі ґазети признають, збанкротувала в цілій основі, тому є майже певність, що упадок совєтського правительства є дуже близький.

ХОЛЄРА В РОСІЇ.

РИҐА, 20. липня. — Як доносить московська комуністична ґазета „Ізвєстія" в Росії занотовано до дня 13-го липня 27.779 случаїв холери. Між подорожними на російських залізницях найдено 5412 хорих на холеру.

З саратовської і воронїжської губернії, в яких пошесть робить масові спустошенія, вона перекинулася вже до наддонського дистрикту.

Спорадичні случаї холери появляються вже в губерніях астраханській і вітебській а також в самім Петрограді.

Премїер Латвії запросив санітарну комісію Латвії, Литви, Естонії і Польщі на спільну конференцію в Ризі, щоби нарадитися над способами спільної карантани для побореання холеричної пошести, яка загрожує всім сусїдуючим з Росією краям.

БАЖАЮТЬ ПОСЕРЕДНИЦТВА АМЕРИКИ В СПРАВІ ШЛЕСКА.

ПАРИЖ, 20. липня. — Англійська нота до французького уряду сповіщає, що скріпленнє аліянтського війска на Шлеску є непотрібне. Се є відповідь англійського правительства на недавно поставленне жаданнє Франції, щоби Англія зміцнила свої гарнізони на Горішнім Шлеску.

В ноті англійське правительство дальше настає, щоби конференція в справі Шлеска відбулася ще при кінци сего місяця в місті Булонь.

В лондонських урядових кругах ходила сегодня чутка, що запрошено вже Америку в ролі посередника при полагодї шлеської справи, з якої може вивязатися нова війна.

Американське правительство стояло доси на становищу невмішуванняся до справи шлеської і инших европейських квестій о вирішенне границь, хиба, що з таких непорозумінь була би небезпека нової війни.

Із сфер заінтересованих в шлеській справі, вже представлено в Вашингтоні польсько-німецький конфлікт як такий, що з него виходить небезпека нової війни.

Шлеск усунув сегодня всі міжнародні непорозуміння на бік, є одиноким питанием, яким займаються сегодня европейські правительства.

Всі европейські держави здають собі справу, які тяжкі для Европи і цілого світа можуть бути наслідки, коли шлеська справа не буде остаточно і добре вирішена.

ҐРЕЦЬКА ПОБІДА НАД ТУРКАМИ.

ЛОНДОН, 20. липня. — Греки відносли значну побіду над Турками в битві коло міста Кутая. Взяли 20 тисяч Турків в полон і здобули богато гармат і карабінів, які достарчило Туркам російське совєтське правительство. Понадто Греки здобули великі запаси поживи і 3000 верблюдів.

ЗІЗД МІНІСТРІВ „МАЛОЇ АНТАНТИ".

ВІДЕНЬ, 20. липня. — Телеґрама з Білоґороду, столиці Сербії доносить, що сербський міністер Пасич виїздить до Маріенбабу, щоби там стрінутися з заграничними міністрами Чехословаччини і Румунії. На конференції трех міністрів так званої Малої Антанти будуть обговорені деякі зміни военної конвенції, яку недавно заключили між собою Югославія, Чехословаччина і Румунія.

МАСОВЕ САМОВБИЙСТВО 900 СЕЛЯН В РОСІЇ.

ЛОНДОН, 20. липня. — Большевицька преса подає опис страшного случаю масового самовбийства.

Селяни, замешкалі в селі Опатово, Тамбовської губернії, зібрадися всі: мущини, жінки і діти, в числі 900 душ, в великій сільській парні. Позабивали щільно вікна і двері а в пивниці нагромадили сто дров, политих нафтою.

Підложено огонь під будинок. Всі, що знаходилися в парні вигинули, задушені дымом і огнем.

Сей факт видається неімовірний. Однак масові самовбийства трафлялися часто в історії Росії. Доведені до розпуки внаслідок голоду і пошестий або внаслідок переслідувань властями, люди гинули масово. Цілі села сповнялн добровільні самовбийства. Се трафлялось часто по поводу релігійного фанатизму. Коли Петро Великий вводив силою свої реформи в північній Московщині, вибухали страшні пожежі сіл, в яких гинули сотки людий.

При кінци панування Александра III, громада релігійних фанатиків в полудневій Росії добровільно згодилася, щоби була живцем спалена через своїх учителів і релігійних провідників.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ЦЕРКОВНА СПРАВА В ОКУПОВАНІЙ БОЛЬШЕВИКАМИ УКРАЇНІ.

Подає віденська „Воля", що одна людина, що приїхала недавно з Києва, розказувала про положення української церкви під большевиками такий факт:

Большевицька влада міста Києва постановила зреорганізувати Софійський Собор, найбільшу православну церков в Києві, в совітську їдальню. Почали уже переводити справу в діло, коли робітники арсеналу і инчих фабрик рішуче запротестували проти сього, погрожуючи на випадок такого богохульства над Собором зробити таке саме з храмами других віроісповідань і межи иичим нахвалялися повернути жидівську головну винагору в лазню. Тоді захвилювалося також жидівське населенне і виступило з протестом. Большевики уступили.

Такі наслідки мала для большевиків їх глупа нагінка на православний собор.

ВАШІНГТОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Президент Гардінг вислав був до великих держав світа запрошенне на межинародну конференцію до Вашінґтону. Ся конференція має радити передовсім над справою зменчення видатків на фльоту, яка обходить передовсім три державн, які тепер можуть легко найтися в новій війні проти себе, а саме Злучені Державн, Англія і Япан. На сю частину нарад згодилася уже і Англія і Япан.

Така й була первісна думка американських сенаторів, котрі таку конференцію скликати радили, щоби до сеї справи обмежити наради конференції. Однак американський уряд постановив розширити обсяг предметів нарад, і взяти під обради кромі справи розброєння ще ріжні спірні справи Тихого Океану та Далекого Сходу. Для нарад над сими справами включно запрошено кромі Англії, Франції, Італії і Япану також Китай, о скілько на нарадах будуть приходити справи, тикаючіся сеї державн.

Проти включення сих справ межи предмети наради, підчяв протест Япан, котрий вмішанність в кожду справу на Тихім Океані та Далекім Сході і боїться, що на конференції стрінеться зі злученою опозицією усіх держав. Волівчи говорити зі кождою державою, а передовсім зі Злученими Державами, особно, Япан відмовляється взяти участь в тій части нарад, що не відноситься до справи розброєння.

На се Злучені Держави упевняють Япан, що на вашінґтонській конференції, як на всякій межинародній конференції держав, буде обовязувати правило, що кождa держава має право відмовитися брати участь над такою справою, якої порушення вона не бажає. Рівночасно однак Злучені Держави підчеркують, що кождa держава, беручи участь в конференції, буде мати право піднести на конференції таку справу, якої порішення вона бажає.

Ся заява показує, що американський уряд наміряє зробити вашінґтонську конференцію дуже важною межинародною нарадою. Після всякої правдоподібности уряд хоче наперед полагодити справу зменчення морських збройонь наперед, щоби через її полагодженне набрати моральної повази. Опісля прийдуть певно другі справи, які лише учасники піднесуть і дебатувати згодяться. Дуже можливо, що не обмежаться навіть справами Тихого Океану і Далекого Сходу. Можна навіть предвидіти можливість, що будуть говорити про неодну справу европейську. Може прийти до поважних рішень, навіть до обмежень постанов версайського і других мировых договорів.

Не без того може буде, щоби на ній говорено про справу України. Про Велику Україну рішень вдай не буде, бо американський уряд занят в кождій справі бувшої російської імперії вижидаюче становище; про сю справу могливби запасти які рішення хиба на случай, якби в Росії за той час зайшли які поважні зміни. Зате про галицьку Україну, як про частину бувшої австрійської монархії, дуже легко можуть говорити, і дійти до якогось рішення.

Навіть така могуча Англія дивиться з великим заінтересованием на наближаючуся вашінґтонську конференцію, і для оборони своїх інтересів висилає не меичого чоловіка, як свого найбільшого політика, самого премієра Ллойда Джорджа. О сгільки більше повинні зацікавитися ті, котрих не матеріяльний інтерес, але сама свобода може рішитися на тій конференції.

НІМЕЧЧИНА І УКРАЇНА.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Німеччина, яко чинник міжнародньої политики, перестала істнувати, — се в певних кругах уважається тепер за непорушну аксіому. В дійсности се не зовсім так. Німеччина, правда, стратила свої кольонії, свою регулярну армію, свою військову фльоту. Та се була лише частина реальної сили Німеччини. Друга — й може більша по значінню — частина її реальної сили полягла в її внутрішній організованости, в високім розвитку її науки й техніки, в уміню німецького народу пристосовуватись до чужих обставин, у знаменитій освідомлености що до чужих справ. Сього Німеччина не стратила, а коли до того-ж додати високорозвинену й війною майже не зачеплену індустрію, то легко буде побачити, що в сучасній зруйнованій Европі Німеччина ще й нині уявляе собою силу, з якою не можна не числитись.

І з нею числяться вже й зараз, а ще більше числитимуться в міру того, як світ переходитиме до більш нормальних відносин. Час не стоїть на місци, й кождий новий місяць приносить усе нові зміни на користь Німеччини. Вже від півроку через Німеччину ходять міжнародні експресові потяги, представники Німеччини нині вже зіздяться на довірочні конференції з представниками Франції, Англія сими днями допустила німецьких купців до участи в акціоні на німецькі торговельні кораблі, причім сі купці відкупили коло 10 кораблів Так помалу вирівнюються відносини. А коли Німеччина матиме своїх представників у Союзі Народів — байдуже, чи се буде Ліга Вилсона чи Гардінга, — коли вона далі прилучить до себе Австрію (се також річ неминуча), — тоді вона знов стане фактором міжнародної политики, з котрим доведеться вже числитись цілому світови.

Яка-б зрештою не була дальша міжнародня роля Німеччини, для майбутнього розвитку української справи вона вже й тепер має перешорядну вагу. Величезна **позитивна** роля, яку Німеччина відограла в минулім розвитку української справи, є всім відома. Коли навіть одкинути брехні українських ворогів, що Україна — „німецька вигадка", що українство ширилося на „пруські марки" й т. д., коли далі забути про ту матеріяльну та політичну шкоду, яку принесла Україні німецька окупація, — то у за всім тим Німеччина зможе виказати що до української справи досить велику активу.

Німецькі учені ще задовго до війни богато зробили для дослідження українського питання. Підчас війни Німеччина дала широку змогу зорганізувати й національно освідомити богато десятків тисяч українських полонених. Берестейський мир показався згодом ведмежою послугою для України, але під час його заключення иншого виходу ніхто не бачив. Звичайно, се все робилося не за наші гарні очі й не за наше блакитне небо, а на, оці малися реальні, скажемо навіть егоістичні інтереси. Та заслуга Німеччини самс в тім і полягає, що вона зуміла зіляти свої власні інтереси в співзвучність з інтересами України, чого другі держави не зуміли й не схотіли.

У дописі від 8. червня про нову орієнтацію української политики я вже мав нагоду зазначити, як і чому Німеччина повинна відограти головну роль в майбутнім відбудованню Сходу Европи, отже й України. Як же сучасна Німеччина ставиться до українського питання?

Щоб одповісти на се, треба насамперед зазначити, що німецько-українські відносини на протязі останніх двох років перебули глибоку внутрішню кризу. Свого часу Україна зазнала від Німців чимало лиха, та всі гріхи німецької окупації можна було подарувати за те, що Німеччина не пускали большевиків на Україну. На протязі останних двох років Україні щедро відплатили Німцям на колишне лихо: коли не матеріяльно, то морально. Ті дипльомати й фінансісти, яких Україна вислала до Німеччини, наче навмисне докладали всіх сил, щоб компромітувати себе, свій уряд, а разом з тим і Німеччину, яка з такими людьми колись заключила мир. Скандали, процеси, ошуканства, безглуздє розкидуване народніх грошей, нетактовність, — се все поставило Українців у німецьких офіціяльних кругах дуже низько. До сього згодом прилучилась найкапітальнійша глупість української политики: союз з Скоропадського. Остание Німеччина мала повне право вважати за виклик і невдячність супроти себе.

З огляду на сі обставини німецько-українські відносини стали значно холоднійшими. Німці мали що розважити й над чим подумати: про се досить постаралися наші люде. З другого боку, большевики й собі робили все можливе, щоб натиснути на Німеччину й пробудити її зірвати відносини з українськими національними кругами. Поводженне наших дипльоматів та фінансістів було під сим оглядом водою на большевицький млин. Після кождого чергового скандалу в українських національних кругах большевикам лишалось тільки питати німецький уряд: з ким ви пактуєте й **кого** ви підтримуєте?!

Не зважаючи на сі грубі помилки з нашого боку й на ворожу роботу большевиків та чорносотенних російських кругів, німецький уряд **ні разу** не дозволив собі ні одної некоректности що до нас. Українське посольство, рівно як Заступництво Зах. Укр. Республіки (др. Є. Левицький), користуються повним признанием і повною обороною німецького уряду. Коли злочинне недбальство з боку українських фінансістів довело до того, що на будинок укр. посольства в Берліні було наложено арешт (факт нечуваний!), то німецьке Міністерство Закордонних Справ сей арешт зневілило скасувати, яко наложений на **екстериторіяльне** майно. Коли Німеччина підписала недавно з Совітською Росією торговельно-консулярну умову, то українському посольству було негайно заявлено, що на його істнування ся умова не відбється ся. Навіть розклад і фактичне ліквідація українського уряду не викликала за собою ліквідації посольства: Німці знайшли таку юридичну форму, яка дозволяє посольству істнувати на все, хоч би ніякого українського уряду й не було.

Останніми часами повітре в берлінській українській колонії значно очистилося, й се повело до помітного поліпшення німецько-українських відносин. У німецьких громадських та фінансових кругах знов зростає інтерес до України. При берлінськім та монахівськім університетах заводяться лекторати у-країнознавства. В Бреславі сими днями урочисто відкрито східно-европейський інститут, який у програмі своєї наукової праці дав почесне місце дослідженню України. Східно-европейський семинар проф. Геча при берлінськім університеті й такий самий семинар при кільськім університеті широко опрацьовують питанне української мови. В богатьох німецьких університетських містах тепер не диво знайти 2-3 студентів, які пишуть свої докторські дісертації на теми, звязані з Україною.

Що до фінансово-промислових українських кругів, то вони гуртуються коло Німецько-Українських товариств у Берліні та Монахові. Нема сумніву, що коли-б для відбудування української промисловости знадобились капітали й машини, то найлекше буде їх дістати в Німеччині. А що до людей, потрібних для сеї праці, то Німеччина їх має в необмеженій кількости й дасть їх нам залюбки.

Німецькі круги не роблять ріжниці між ріжними напрямками української політичної думки, підтримуючи з однаковою охотою і республіканців, і гетьманців. Скоропадський дістає від Німців гроші на видание своєї газети „Українське Слово", на підтримание своїх прихильників і на пропаганду серед полонених та інтернованих. Сими днями в Берліні заклалось „німецько-українське товариство для розвитку музичних відносин між Німеччиною та Україною", причім головою т-ва обрано того-ж Скоропадського. Взагалі, Німці не знають, хто приде до влади по Польщею. Остание Німеччина мала повне право вважати за виклик і невдячність супроти себе.

З огляду на сі обставини німецько-українські відносини стали значно холоднійшими. Німці мали що розважити й над чим подумати: про се досить постаралися наші люде. З другого боку, большевики й собі робили все можливе, щоб натиснути на Німеччину й пробудити її зірвати відносини з українськими національними кругами. Поводженне наших дипльоматів та фінансістів бо-ло під сим оглядом водою на большевицький млин. Після кождого чергового скандалу в українських національних кругах большевикам лишалось тільки питати німецький уряд: з ким ви пактуєте й **кого** ви підтримуєте?!

Не зважаючи на сі грубі помилки з нашого боку й на ворожу роботу большевиків та чорносотенних російських кругів, німецький уряд **ні разу** не дозволив собі ні одної некоректности що до нас. Українське посольство, рівно як Заступництво Зах. Укр. Республіки (др. Є. Левицький), користуються повним признанием і повною обороною німецького уряду. Коли злочинне недбальство з боку українських фінансістів довело до того, що на будинок укр. посольства в Берліні було наложено арешт (факт нечуваний!), то німецьке Міністерство Закордонних Справ сей арешт звеліло скасувати, яко наложений на **екстериторіяльне** майно. Коли Німеччина підписала недавно з Совітською Росією торговельно-консулярну умову, то українському посольству було негайно заявлено, що на його істнування ся умова не відбється ся. Навіть розклад і фактичне ліквідація українського уряду не викликала за собою ліквідації посольства: Німці знайшли таку юридичну форму, яка дозволяє посольству істнувати на все, хоч би ніякого українського уряду й не було.

Останніми часами повітре в берлінській українській колонії значно очистилося, й се повело до помітного поліпшення німецько-українських відносин. У німецьких громадських та фінансових кругах знов зростає інтерес до України. При берлінськім та монахівськім університетах заводяться лекторати у-країнознавства. В Бреславі сими днями урочисто відкрито східно-европейський інститут, який у програмі своєї наукової праці дав почесне місце дослідженню України. Східно-европейський семинар проф. Геча при берлінськім університеті й такий самий семинар при кільськім університеті широко опрацьовують питанне української мови. В богатьох німецьких університетських містах тепер не диво знайти 2-3 студентів, які пишуть свої докторські дісертації на теми, звязані з Україною.

Що до фінансово-промислових українських кругів, то вони гуртуються коло Німецько-Українських товариств у Берліні та Монахові. Нема сумніву, що коли-б для відбудування

It's toasted
LUCKY STRIKE
CIGARETTE
The Americas Figure

ПОЛЬСЬКИЙ АГЕНТ В НЬЮ ЙОРКУ

В вчерашній розмові з кореспондентом газети „Таймс" перебуваючий тут лідер польської народньо-демократичної партії др. Станислав Гломбінскі заявив, що каблеві вісти про замірене прогнане теперішнього польського сойму і про плянованє утворенне окремого сойму в Познаню для польських земель, що належали до німецької держави є зовсім неправдиві.

Гломбінскі казав таке:

Такі самі вісти кружили в минувшім році, коли Роман Дмовскі організував оборонну акцію в Познанщині перед большевицьким наступом на Варшаву. Сі вісти походять з кругів, яким залежить, щоби дискредитувати Дмовського.

Посуджують в несправедливих донесенях дра Сейду, що він носиться з думкою покликати до життя відрубний від варшавського сойм в Познаню. Се також не відповідає правді.

Дальше Гломбінскі заявив, що Поляки є дуже невдоволені, що не дістали повної контролі над Гданском. Тому Поляки будують собі вже тепер новий морський порт в Пуцку та замірюють вкоротці вибудувати ще один порт над Вислою, а се в Тчеві.

Дальше сказав Гломбінскі таке:

Польща творить економічну одиницю, в якій Горішній Шлеск, Східна Галичина і околиці Вільни є нерозділними частями. Тому не для імперіялізму, але поповеду економічних потреб Польща старається сповнити бажанє мешканців сих згаданих територій, щоби їх удержати при польській республіці.

Гломбінскі, знаний ватажок вшехпольської розбишацької банди, що називає себе народно-демократичною партією, вже від двох місяців перебуває в Америці, щоби до спілки з Шікаговським Польським Видзялом Народовим збирати тут доляри на роблене пропаганди в цілі здержання Східної Галичини при Польщі.

Ким є Польскі Видзял Народови в Шікаго, теперішний компаньон в роботі вшехпольського ватажка Гломбінского, американськи Українці дуже добрі знають. Се та сама організація, котра вислала з Америки „армію Галера", яка при помочі Франції загарбала Східну Галичину.

Позір Українці в Америці!

Поляки вештаються вже по всіх усюдах, щоби Східну Галичину навсе прилучити до Польщі. Не мають гроший на пропаганду, то висилають агентів до Америки і тут збирають на сю ціль доляри.

Крайна пора, щоби американськи Українці вже раз взялись до якось поважної роботи, в цілі ударемнення Польських посягань на українську Галичину.

ПОМЕР ПИСЬМЕННИК ПАНАС МИРНИЙ.

Отсе прийшла до нас з України сумна вістка: помер останній з старших наших письменників — Панас Мирний, автор численних повістий і оповідань: „Лихий попутав", „Пяниця", „Лихі люде", „Морозенко", „Лихо давне і сьогочасне", „Повія" й ин. Пробував він також свої сили й на драматичному полі (комедія „Перемудрив", драма „Лимерівна") і в области поезії (переклади „Гайявати", „Слово о полку Ігоревім" і ин.). Правдиве прізвище Мирного, як відомо, Рудченко. Разом з своїм братом Іваном (що укривався під псевдонімом Іван Білик) написав він відомий роман „Хиба ревуть воли як ясла повні", виданий 1880 р. Драгомановим у Женеві. Роман сей щойно за першої революції міг побачити світ на Україні під зміненою назвою „Пропаща сила".

ВІДОЗВА

до громадян, родом з Лешнева і Пісок, повіт Бродн, Галичина.

Дорогі Браття! Як відомо Вам, сьогова завзуха не минула і наших рідних місцевостий. Побіч господарських загород зістала знищена вчасти наша величава церква. Наші браття мають намір взятись до відбудови сеї церкви, алеж вони не всилі самі сего діла доконати, отжеж звернулися з просьбою до нас за море о поміч. В тій ціли завязався в місті Ню Йорку комітет для збирання добровільних жертв на відбудову церкви в Лешневі до сего часу зібралося $150. Імена жертводавців будуть поміщені в українських часописях. Сподіваємося, що наші краяни, живучі поза Ню Йорком в Злучених Державах і в Канаді, не відмовлять просьбі своїх братів.

По дальші інформації в справах висилання жертв до старого краю просимо звертатись на адресу секретаря під числом 103 Ave. B, New York, N.Y.

ЗА КОМІТЕТ:
Луца Небожинський, предс.
Павло Ганчарик, кас.
Филип Матлай, секр.

ПОДЯКА

Дякую щиро Головному Урядови У. Н. Союза за удівнену мені підмогу в сумі $50 в моїх тяжких обставинах, як заразом і членам сеї організації, що ту квоту зложили. Най буде честь і слава У. Н. Союзови, а кождий Українець і Українка нехай вступають в своїми діточками до сеї нашої найстаршої запомогової організації в Америці. — **М. Сампара**, член 370 відділу У. Н. Союза.

НА УКРАЇНУ

Прямі подучення до всіх портів України. Добрий харч і подостаток. Осібні кімнати. Обширні місця на деку. Всякі вигоди повітних кораблів.

RED STAR LINE
Кораблі відїздяють кождого тижня
Pier 58-62 North River, New York

Kroonland	Антверп	13 серпня
Zeeland	Шербург	6 серпня
Lapland	Плимавт	20. серпня
Finland		27. липня

Лише 3-та класа:

Samland	Гамбург	1. вересь
Gothland	Лібава, Данзіг	30. липня

AMERICAN LINE

Manchuria	Гамбург через Шербург	25. серпня
Mongolia	до Гамбургу і Данціг через Шербург	28. липня
Minnekada	до Гамбургу і Данціг	11. серпня

WHITE STAR LINE

Olympic	до Шербургу	13 серп.
Adriatic	Саутгемптон	3. серп.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.
власник 116 кораблів—поемність 1,250,000 тон.
9 Broadway, New York City або місцевих агентів

ДР. ІВАН СМІТ,
лікар-Українець, з офісом під ч. 327 E. 17-th St., New York, N. Y., отсим повідомляе своїх пацієнтів, що перебудова його будинку вже покінчена і він є знов в змозі уділяти їм всяку медичну і хірургічну поміч, як попередно.
З поважанием
Др. Іван Сміт.

ХТО ХОЧЕ ВЕРТАТИ ДО КРАЮ на пасажирних і найбільших кораблях як „America", „George Washington" і инші і то в окремих каютах на 4 або 6 осіб, без жадної окремої доплати;

ХТО ХОЧЕ СПРОВАДИТИ когонебудь з родини з краю сюди;

ХТО ХОЧЕ ПІСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ довіреним чином так, або до 4 тижнів буде доручені;

ХТО ХОЧЕ ПОЛАГОДИТИ ЯКУНЕБУДЬ СТАРОКРАЄВУ СПРАВУ або виробити якінебудь старокрайові документи;

Нехай зверне си сейчас з цілим довіреи о бажані інформації до загально від 6 років знаного з чесної і ретельної обслуги.

- АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.
30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

Роман Кулчицький.

СВЯТІ ГРОБИ.

Могучий і сильний наказ!
Як зір на всбі, як піску на морі
Оттяг могил за нас, для нас.
І говіряний дід і пишнодітний луг,
І поле розлоге приняли до себе
У час Великої Потреби
Великого народа слуг.
По всему краю не має дому,
Деб сльози не гостили:
І муж і милий, батько, син і брат
Лягли від тифу, крісів і гармат,
Лягли в могилу.
А не скорилась вдому.
Ні жінка, ні дівчина, ні сирота, ні мати.
Ні сестрицяі-жалібниця.
Не знають, як отих могил шукати,
Де їх рідни вола снилася.
Бо поруч них полягі і вороги заклятий,
Що їшов розкуті руки кути.
На гробах червоні маки,
На гробах колюче терня:
Серденная любов!
Істеоне терпіння!
Ізіть!! Вінчайте! То означи,
Що там землять здорове зерня
На многі покоління.
Отні запалі могили!
Від моря вітер надсетить,
Пожу на зустріч гуляни: „Цять,
І Святі могили!"
І вітер замовчить...
Поміж гробами коні ходять
А пастухи вирізують з верби
Дудки собі. І з дива не виходять:
Чому дудки не плачуть, не заводять,
А мов зовуть до боротьби?
І дивні дива дуже кажуть,
Що як на землю вітьми ляжуть
То глухо голоси гудуть:
„А що?! Чи вже?" — а другі: „Ні що!!
Стоїти чуть.
А вичасом у рідним краю,
Чим раз то більше, осідають святі гроби
І ждуть щасливої доби.
Як раз.
Во нищать їх завзяті вороги:
Негодна, байдужість і темні нагони.
Не дадуть їм зашестися в земляцю
А водночас і прикрасю на воно!
Поставно на гробах:
І довголітню кріпо
І довговічний камінь
І Безмертне Слово!!!

ДРУГА ЗБІРКА ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ.

Ще одна збірка для голодуючих України відбулася в Нью Йорку. Сего разу зібрано $1,000. Збірка відбулася в Бронксі, в Мангетенській Лічниці. Ініціятивна група, що взялася до сеї праці, складалася з 25 членів. Вони розділили між собою ріжні части міста і в короткім часі зібрали $1,000. Ініціятивна група складає подяку всім, що причинилися до сеї збірки.

ЗБІРКА ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ.

Комітет, що взявся до збірки для голодуючих України, зібрав $1,000. Збірка відбулася в Бронксі, в Мангетенській Лічниці. Ініціятивна група, що взялася до сеї праці, складалася з 25 членів. Вони розділили між собою ріжні части міста і в короткім часі зібрали $1,000. Ініціятивна група складає подяку всім, що причинилися до сеї збірки.

5 ПРИЧИН ЗАДЛЯ ЯКИХ ВИ ПОВИННІ ЗНОСИТИСЬ З Pittsburgh Commercial Bank

ТУТ ВАС обслужать з найбільшою чемностю. Віднесуться до Вас як до горожанина, а не як до звичайного чужинця. Ми уважаємо, що Вам прислугує як найліпша обслуга яку кождий банк повинен дати.

МИ НАВЯЗАЛИ зносини у всіх краях Европи, які дають нам змогу пересилати гроші до Ваших приятелів в старім краю в найскорший і безпечний спосіб та по найнижчій ціні.

МИ МАЄМО агентів в більших містах Европи, котрі відшукають кождого пропавшого Вашого приятеля або члена родини. Прийдіть переговорити ся о сій нашій незвичайно чемній обслузі.

ТУТ ВАШІ ощадности є безпечні. Нащо ризикувати на можливу втрату Ваших гроший держачи їх в рідних сховках в хаті. Впрочім коли лише сховете витягнути яку часть зі зложених Вами гроший, то дістанете їх без клопоту і втрати часу.

МИ Є агентами многих визначних корабельних ліній і єсьмо в силі удлїти Вам ліпшу услугу чим Ви дістаєте в других банках. Сей Pittsburgh Commercial Bank є Вашим приятелем.

PITTSBURGH COMMERCIAL BANK
410-12 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

S. Sankel президент. J. J. Elling, касієр,
H. P. Letwin, заст. касієра.

В близькім віддаленю від B. & O. Forth Ave. і Pennsylvania стації

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

до Львова	$119.	до Гамбургу	$125.
до Кракова	115.	до Бремен	125.
до Галича	134.	до Ротердам	100.
до Чернівець	129.	до Антверпен	100.
до Лібави	145.	до Гданьска	135.

Ми виробляємо пашпорти. Відбираємо і асекуруємо багаж. Даємо пічлір і відпроваджуємо на шиф.
Пишіть або особисто приходіть до:

GREGORY SAMBOR'S TRAVELERS BUREAU,
2231 FAIRMOUNT AVE., PHILADELPHIA, PA.

З ПЕКЛА ПОЛЬСЬКОЇ НЕВОЛІ.

Жандарми воюють!

Дня 22. мая вечером в Чайковичах, пов. Рудки, незнаний з назвища польський жандарм без причини стрілив з заду до Михайла Кульчицького і то так влучно, о він в короткому часі помер.

Небішик перебув цілу всесвітню війну на ріжних фронтах, по розвалі Австрії служив в українському війску. По вороті домів віддався господарці. Смерть стрінула його невинно і несподівано.

Польські власти мовчать зі стоїчним спокоем.

Жандармські забави.

В Солонці під Львовом відбувалося на днях весілля у господаря Федька Лещака. Прийшли й жандарми з Сокільник, стаціоновані в Солонці і відпивши собі, почали авантурюватися, побили Лещакового сина а дружбі ручкою від револьвера розбили голову. Одним з них пішов описів до хати одної газдині, побудив домівників і почав стріляти до дітей; щасте, що в темноті куля нікого не поцілила.

З судової салі.

Дня 28. червня 1921 р. відбулася перед судом присяжних розправа проти Данила Кеда, 68 літ, з Солонки малої, обжалованого о здочин з § 87 (публичне насильство). Обжалував прокурятор Лясковскі, боронив адв. д-р Макс Левицький. Трибуналом проводив радн. Маер, як вотанти радник Фіда і Невядомскі.

Акт обжалування закидує Кеді, що дня 12. падолиста 1918 в часі польсько-української війни, коли до Солонки вийшла перша українська стежа, обжалований мав донести якомусь українському старшині, що Йосиф Магера, директор школи в Солонці є ворогом Українців. В наслідок того обжалування Магеру арештовано тогож дня, а на другий день по переведенню наради розстріляно.

Кеда не почувається до вини. Свідки переважно не зізнавали обтяжаючо для обжалованого.

По промові оборонця, поставлено присяжним судям головне питання в напрямі, чи є винен Кеда, що допові на Магеру перед схвильованими жовнірами, чим спричинив арештування і розстріл того-ж і до другої питання: 1) чи міг передвидіти, що се могло спричинити смерть Магери, 2) чи ся чинність була довершена серед обставин особливо небезпечних і 3) чи вона була довершена з особливою злобою. Потвердження першого додаткового питання приносило засуд смерти, другого вічну вязницю, третього вязницю від 10—20 літ.

По наради присяжні потвердили перше головне питання 12-ма голосами. Перше додаткове 3-ма так, 9-ма ні, друге 4 так, 8 ні, третє 9 так, 3 ні.

Трибунал засудив обжалованого на пять літ тяжкої вязниці з постом що місяця з узглядненнем одної третої частини після амнестії та з вчисленнем часу пересидженого в слідчій вязниці і на заплату 100.000 мп. звороту коштів та винагороди родині.

Вязниці переповнені невинними людьми.

I.

126 Гуцулів сидить уже майже півтора року в слідчій вязниці окружного карного суду в Коломиї. Гуцули заносять безнастанно жалоби і просьби до президента суду в Коломиї о прискорення слідства, та всіх їх просьби лишаються неполагоджені.

II.

Василь Бах, Іван Кирилів, Михайло Гук 24 місяці, Гриць Щудло 11 місяців, Павло Лещишин 8 місяців і т. д., всі з Гаїв вижних, дрогобицького повіту, сидять в слідчій вязниці окр. карного суду в Самбори. Всі вони, б. жовнірі української армії, обжаловані за радбунок (реквізиції) до ч. Вр. 591/19. Всі змагання, щоби випустити їх на відьму стопу, бо розправа відбудеться аж по феріях, остали без висліду.

III.

В слідчій вязниці в Чорткові, Стрию і инших містах караються невинно людє довгою тюрмою.

Закриття „Просвіти" в Турійську, на Волині.

Муравлина, цілком неполітична культурно-освітна праця української молоді місточка Турійська була сіллю в очі — і католицькому кєьондзюві, і поліції і нечисленним одиницям з Мазурів. Дня 9. червня між иншим, за дозволом повітового ковельського старости, відбулися в нас загальні збори місцевої філії „Просвіти". Через деякий час, з наказу начальника району закрито в нас „Просвіту". Причини нам невідомі. Кружляє поголоска, що припинено діяльність філії „Просвіти" в Турійську через якесь „неушановане владя". А в чому воно в нас проявилося, ніхто не знає.

Нові тюрми.

Місто Ковель на Волині, ще з ганебної памяти часів царату має велику, з великою решіткою та грубезними стінами-мурами тюрму. Хоч трон „білого царя" повалився, одначе тюрми не уступають. Навпаки давньго будинку вязниці за часів сучасного „демократизму" вже з мало. У нашому місті велику дводоверхову каменицю місцевого рабина обернено на тюрму. Применшено і замуровано вікна, приправлено міцну залізну решітку, і ей будинок має вигляд грізійший, ніж царська тюрма.

Хоч наше повітове місто тепер має дві вязниці, але вони так переповнені, що пакувати людей більше нікуди. Кажуть, що мається будувати трету вязницю.

Як бачимо, під сим оглядом Волинь робить поступ: тюрми ростуть — а шкільництво занепадає зовсім.

Для Українців нема землі.

Коли селянин Волині задумує купити якийсь морг-другий землі за готівку, то дідичі-Поляк нашому бідакові не хоче продати. Вразіж, коли найдеться хтось з земледільників некатоликів, що згодиться продати землю Українцям, здійснитися мріям нашого селянина — годі... Українці-селяни з села Могільно, Володимирського повіту купили були по декілька десятин польської землі в селі Хотячої на Володимирщині. Та коли тільки ці господарі (один на прізвище — Янець, і два рідні брати Марчики) почали працювати на новонабутій землі, польські жовнірі-кольоністи, прогнали їх. „Земя єст наша, бо пшелевалісми крев", кажуть вони. І нашим селянам, що їх батьки з дідами поливали ті лани своїм кріавим потом, доведося удатися до землевласника, аби вернув гроші.

Відбирание церков українському населенню.

На Волині відбирають церкви, що ніколи не належали до римо-католицького костела. Наприклад забрано церкву в місточку Устилуг на Володимирщині, а також пересвячено костел старобавний православний монастир у селі Загорові та дубенський жіночий монастир. Опріч того всюди забирають церковні землі під польську кольонізацію.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє, що мітинґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 24. липня, в гали Укр. Громади під ч. 610 Сават Американ стр. На порядку нарад є богато важних справ до полагодження, от. І. Сорока, предс.; В. Скольський, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Шведсько-Американська Лінія 24 STATE ST., NEW YORK CITY

СКОРА ОБСЛУГА ПАСАЖИРСЬКА З НОВОГО ЙОРКУ ЧЕРЕЗ ГОТЕНБУРГ ШВЕЦІЯ ДО **ДАНЦІГ**
S. S. DROTTNINGHOLM відходить **JULY 23.**
S. S. STOKHOLM відходить **AUGUST 20.**

Третою класою до ДАНЦІГ $135 і $5 додатку военного. Подорож тревае дванайцять днів. Пасажири третої класи їдуть в каютах на 2 — 4 — 6 осіб.
Шведського ніза невимагають.
По шифкарти і по інформації о пашпортах голосіться до льокальних агентів.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
ВПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЬО ЙОРКУ ДО:
ГАМБУРГ ..... З класа $125
ДАНЦІГУ ..... " " ..... $135 і $5 додатов.
ЛІБАВИ ..... " " $145
ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОШРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ЛАТВІЯ" - - - - - - - 5. СЕРПНЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - - - 17. СЕРПНЯ
Таком новий прама лінія між Лібав — Данціг — Галіфакс, Канада.
Зарезервуйте місце у наших уповажнених агентів у вашому місті, або:
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 9 Broadway, New York City,
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ШИФКАРТИ
до і з краю продаємо по компаніїчних цінах. — Пашпорти виробляємо до кількох днів. — Пересилаємо гроші чеками і телеграфічно в долярах з повною гварантією.
Пишіть або зайдіть по всякі інформації до:
EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY,
115 FIRST STREET, NEW YORK, N. Y.

ПАШПОРТИ
ЗАДАРМО! Хто хоче платити нехай іде до других. У нас аплікації абсолютно задармо. З дому не рушайтесь поки не засягнете в нас поради. Важні річи розкажемо Вам про ціну подорожі.
ШИФКАРТИ ДО КРАКОВА $97.75. ДО ЛЬВОВА $99.00.
Всякі справи нотарільні полагоджуємо точно і скоро. Голосіться тільки до п. І. Хоми, управителя
UKR. EMIGRATION BUREAU, 603 Carson St., S.S. Pittsburgh, Pa.

ВОЛОД. ВИНОГРОДСЬКИЙ.

З ДНІВ БОРОТЬБИ І ТЮРЕМЛЕННЯ ЗА ВОЛЮ.

Першим ділом Поляків в часі нападу на Балигород 23. 1. 1919 було вирастрування не лише наших урядовців і всіх свідомих Українців, але також і всіх приклонників укр. народу. Ще в ночи таки по дорозі до Балигорода арештували і привели до міста деяких інтілігентів і селян з придорожніх сіл, н. пр. з Мхави, Івана Кохана, з Загочеви Омеляна Чайківського і н. Взагалі з поведенем Поляків було видно що ходить їм в першій мірі о усуненя та фізичне і моральне знищення нашої інтілігенції і свідомого селянства. В Балигороді арештували Поляки всіх службовиків укр. народу і всю нашу інтелігенцію. Арестовано мене, укр. пов. ком. Теодозія Будзиновського, пароха о. Малецького, урядників пп. Осипа Копача, Івана Шарана Матківського, Омеляна і Евгена Чайківських, міщан Івана Бецовяка, Івана Присташа, пані: Юлію Король і Стефанію Будзиновську враз з (4 літним і 7 літним) дітьми та богато селян з околиці.

Критичної ночі лиг я спати вже по півночі, знеможений довгим недосипанем і працею усуся скоро твердим сном. Та незабаром збудили мене густі стріли, тріскіт, крик і боєва метушня польського жолдатства. В першій хвилі не міг я розібрати ся в походженню тих голосів, та гомін польської мови й окліки польської команди не допускали сумніву, що се збройний напад Поляків. Вчинскорше схопився з постелі, збудив сплячого тоді у мене п. О. Копача, та не надумуючися довго хотів втікати, бо від Лящів не міг надіятися нічого доброго. Та лядяк встиг я отворити двері моєї кімнати, як біля мене роздався вистріл. Се вистрілив польський жовнір, стоячи під дверми моєї спальні і в туж мить побачив я, що моя домівка окружена. Через яку хвилину почув я в сінях кроки кількох людий, з котрих один війшов з простягненим револьвером до спальні і крикнувши „в імени права (не знати якого) арестую панів" візвав мене і п. Копача збирати ся в дорогу. Був се польський поручник, за котрим всунулося ще кільканадцять жовнірів. Між тим почався в мене трус. Перекинено всі річи, папери, книжки, біле та не найшовши нічого підозрілого відведено нас до тут. школи, де застали ми вже кількох арестованих Українців. Та незабаром саля почала заповнюватися Поляки приводили чимраз нових арестантів, так що через якої чверть години можна їх було начислити до сотки. Тимчасом бій їшов дальше. Наші сили подавши ся дещо взад обсадили надмірські гори, розпочали сильну пальбу так, що Поляки які бояли ся утратити місточка чимскорше зігнали підводи і навантаживши їх поверх сотнею арестованих повезли.

Всіх підвод на яких вопрос виводив свою добичу було 12. Я таки з о. Малецьким на його таки бричці запряженій його кіньми причім моя ліва рука була прикована до його правої. Ми їхали лиш у двох, сторожені жовнірами і одним офіцером. Хоч ми не провинили ся ніяким иншим вчинком, як тим що працювали над збудованям нашої державности, та ані менше ані більше як инші приміняти міри так далеко і дбучі обережности, чи кари. Лише ми два з цілого товариства удостоїлися засвідчити бажання свободи... кайданами. Ранок був студений і ми добре померали, поки около год. 7. приїхали до Ліська. Тут наше товариство зупинило ся перед будинком староства. Товпа маломіщанської сволоти вмить окружила наші вози та стала кпити і прозивати нас найгидкійшими словами. Прозивам і проклонам матери не було кінця, при чім горячокровніший з поміж банди стали погрожувати та занимати супроти нас агресивну поставу. І неодин з нас певно бувби носив синець коли б жовніри, що сторожили нас, не померли і не забажали загріти ся. Нас замкнено в сінях староства а сторожа наша пішла до міста нагріти ся. Тут простояли ми довгих дві години. Нарешті прийшли наші сторожники і заявили, що їдемо до Синюх приказали нам опять всідати вози. Перед полуднем приїхали ми до Синюха де заведено нас до команди „тилув" а опісля до касарень на „війтівстві". Тут знов простояли ми змерлі і голодні около години, аж врешті заведено нас до підземної касарняної пивниці і тут звелено нам розташувати ся на ночування.

Не було тут ні печі, ні долівки, ні вікон, натомість повно нечистоти, страшна вохкість і сотух. На добавок лиха пивниця була дуже мала, а примищено з ній поверх 50 чоловік, так що і стоячи не було місця. Всіх остановила втома від безупинного стояня а сопух і вохкість підземелля наводила на кождого заворот голови. Про їду і пите не було бесіди, а навіть свої фізіольогічні потреби були ми приневолені полагуджувати на місци. Та всі ті фізичні страждання були ще нічим в порівнанню з моральними муками, які приходило ся нам зносити. Ось маленька ілюстрація!

Відчиняють ся двері і на порозі льоху стає польський старшина в товаристві якихсь панків, цікавих побачити „гайдамаків".

— „Котрий то есть укр. ком. з Балигороду хай обізве ся"? питає старшина при чім називає моє прізвище.

— „А то цей...!" і тут сипле ся з уст відвідуючих панків, людий старих прилично зодягнених, відай на поважних становищах, цілий потік найпоганійшої лайки, найгидкійшої обиди. Або инший образок потворяючий ся по кілька разів денно. Приходить двох трох польських жовнірів та пильним оком водить по одягу арестованих. Вкінци котрому з них припадає до вподоби плащ блюза штани чи чоботи арестованого.—„Роздягай ся! Скидай чоботи!" — кричить жовнір й туть здирає з нашого чоловіка гарні чоботи, черевики, штани і т. и. а дає йому своє дрантя: Операції такі повтарялися так часто і з такою строгостию, що по кількох днях майже ніхто з нас не мав свого одягу, а гардероба наша представляла сміховинну сумішку ріжних кроїв і красок. Так напримір, ком. Будзиновського убір жовнір з голови гарний кашкет, дбучи йому в заміну рідрану, брудну військову шапку, яка при других приличних частях його убрання робила дуже комічне враженя. А в шапці тій заставила полська команда нашого комісара їхати до табору полоненых в Вадовицях, роблячи його таким чином по дорозі предметом глуму і насміхів польської публики. Серед таких страшних умовин прожили ми кілька днів і ночий, причім щойно третього дня нашої темниці одержали по кусникови хліба і кілька ложок якоїсь юшки. Сумерки сего вогкого, зашвилого підземелля, а передовсім наше життя там, наші спільні молитви і співання побожних пісень, нагадували мені катакомби перших віків християнства. Більшу часть нашого товариства творили селяни, які всю свою потіху в тім тяжкім положенню находили в молитві і контемпляції, та часто уладжували спільні релігійні співи в котрих брали участь також інтілігенти. Звуки щирої від серця пливучої молитви простолюдини, зі змученої горем душі плинучий гомін церковних пісень робили на мене дивне враженя. В таких імпровізованих сохрах особливо мило вражав голос пп. Евгена Чайківського, який своїм гарним сцівом і веселою вдачею богато причинив ся до підйому настрою і розвеселення сумнійших товаришів недолі. Але найбільше признанням в тім напрямі здобув собі управитель уряду податкового Івана Матківський з Балигороду, котрий через весь час нашого лихолітя не лише не стратив литомої собі веселости, але противно гумор його чим зростав з важкостию нашого положення. Він умів з нашого, хоч як трудного положення виловити ще тільки гумористичних моментів, що гурток наш нераз поневоли тряс ся від серденого сміху. Його дуже дивна рівновага і надзвичайно весела вдача достарчила неодному з нас хвилину правдивого забуття і розваги.

Та проте ясна річ, що довший побут в тім льоху був неможливий так, як вже кількаденне перебування в нім зломило фізично слабі одиниці. Богато з нас ледвадво і стало бинути. Нарешті шестого дня нашого тюрмленя отворили ся двері льоху і нам приказано забирати ся. Радуючи ся що скінчила ся наша визниця, оцінювали ми се місце нашої муки. Та як незабаром показало ся не кождий з нас мав приємну тіщити ся тою зміною домівки. До тих що наїмраще могли тим радувати ся, належав і я, тому що ком. Будзиновського підх. Е. Чайківського, був. О. Лукасевича і мене заведено до маленької келії „айнцля", в якім сиділо вже 2 криміналних злочинців, Поляків і двох арестованих селян Українців; міжтим коли прочих наших товаришів помищено в просторій і досить приличній салі на поверсі. Хоч наша пивниця була самовбійчою для організму, всеж таки супроти теперішної келії мала ту прикмету, що в ній не терпіли ми зимна. Натомість в стіні „айнцля" находив ся великий півметровий отвір — вентиль, завдяки якому мали ми вправді свіжий воздух, але з ним також мороз і стужу так саму як на дворі. Ми мерзли дуже тим більше, що задля браку ліжок або хоч причіб приходило ся нам спати на студеній камінній долівці. В тих відносинах не дивниця, що я і комісар Будзиновський похворіли таки поважно і стали горячкувати. Та дармо звертали ми при лікарських огляднних увагу лікаря на просто о месть взиваючі до неба тюремні відносини, на глумляючі ся над всяким людським чуттям умови серед яких живемо. На все те лікар здвигнув лиш раменами, що нам помогти, бо така воля, такий приказ властий у котрих на відчіпне обіцяв заступити ся за нами. І так поважно хворі трясені пропасницею прокунявши ми в тій келії дальших кілька днів, аж врешті покликано до команд „тилув" на переслухання. Та переслухання наше замінило ся небавом в одно велике обжалювання Поляків о злочин повільного морду доконуваного на нас з цілим розмислом і рафінованостию польськими властями, так що команда „тилув" не хотячи слухати сих тяжких закидів і обвинувачень, чимскорше, не спиваючи з нами навіть протоколу з розправи відвести нас назад до нашої келії.

Та вже таки жалоб наші перед командою „тилув" не були безуспішні і дякуючи їм на другий день опустили ми келію та примістили ся з рештою нашихъ товаришів на поверсі. Тут обставини були і приємнійші і сяк — так відповідаючі вимогам здоровя. Товариство наше зросло до числа поверх 120 людий межи котрими переважали селяни з полудненно-східних околиць Синюхи, іменно: Мокрець, Щавна, Команча, Ренель, Туринське, Вислок велики і ін.

Рівночасно з виправою на Балигород, повели Поляки напади на ту часть Лемківщини, яка вже кілька разів кроваво відперла була наїздника. Та тим разом сили Поляків були так великі, що хоробрі Лемки таки не могли остояти ся і по кількаденній завзятій, кріваві боротьбі, Полякам удалося завоюдіти тою остальною закутиною Синічини. Здобутий кластик і нашої землиці Поляки не лише не пришлю ся легко, а для того опанувавши його завели страшне знущання і пімсту, якої приміри ледви чи найдуть ся в иних околицях нашої многострадальної землі. В Цівнім ростріляли Поляки кількох наших жандармів (між иншими Щуровського) а в прочих селах спалили богато хат і вирабували майже всю худобу. Взагалі виправа Ляхів в ті сторони не була жадним военним ділом, але просто бандицьким, розбійницьким нападом польського війська, котре поставило собі за ціль в першій мірі дати волю своїм хижацьким інстинктам. Палено хати, стайні, стодоли, обороги, катовано безборонне населення, граблено всяке майно, худоби, кури, гуси, свині і т. д. При тім рабував кождий учасник наїзду; всьо одно рядовик, чи старшина. Та одного з них пристигла при тій нагоді страшна заслужена кара. Один з тих злочинців, мимоходом кажучи у відзнаках сержанта, так богато нарабував чужого добра, що не стало йому мжів і так дев міг награблені речи зложити, а жалуючи дещо лишити, так тяжко обтяжив ся добичею, що навіть не міг рушити ся. Та в тім було і його лихо. Бо ось ідучи залізничим шляхом спіткнув ся на шинах і упав при чім експльодував заткнений у нього за поясом ручний гранат і розірвав його на кусні. Розкинені гранатом уділи кури і гуси, яких повні торби тащив на собі сей подвижник польської культури, позбирали селяни, которих опісля за це і арестовано. Одначе дещо приличнійша кімната, де ми тепер опинили ся мало надавалась на місце кари і муки на які ми були призначені. Тому вже по 3 днях приміщено нас в одній з розбитих рудер, які перед переворотом занимає 54. п. піхоти австрійської. Тут зновь обставини були такі самі як в „айнцлю" для нас перемучених 10 днєвним тюрмленем, невиносимі.

Треба було ратувати ся, тим більше що велика часть з нас поважно захорїла. Ми постарали ся о заступництво адвоката, котрий по кількох днях виборов нам переведення нас до одної з комісій санітарного відділа, та дещо лагіднійше поводженя з нами. Та тут перебули ми ледви кільна днів, бо незабаром т. е. 16. 11. 1919 перевезено нас до табору полоненых в Вадовицях. Але фізичні муки, які ми терпіли, забажали Поляки збільшити ще і моральними й тому розвели проти нас строге доходженя. Кілька разів повертали в нашої сторони польські слідчі судії — авдітори задля збірки проти нас матеріялу до обжалования. Але даремні були їх зусилля, бо навіть особисті наші вороги не змогли проти нас подати нічого каригідного. І так наконець по тритижневих доходженях, тяжких муках і знущанях по-рішено нас інтернувати.

Український Скиталець.

ШИФКАРТИ до і з краю продаємо на всі лінії як також на канадійську лінію Кенедійен Пасіфік по цінах компанійних.

ВИРОБЛЯЄМО пашпорти, афідевіти, контракти продажи і купна тут і в старім краю. 69-70

ПРОДАЄМО ФАРМИ. Маємо на продаж кілька фарм, дуже урожайна земля і недалеко великого міста Буфало. Маємо добрі реальности при головних уличях в місті Буфало. По всі інформації голоситись особисто або листовно на адресу:

L. KACZOR, Notary Public, **379 CLINTON ST., BUFFALO, N. Y.**

КОЛИ ЗАМІРЯЄТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ,

або КУПИТИ шифкарту для себе або для родини, потребуєте ПОЛАГОДИТИ справи нотаріяльні справи, або хочете найти собі БАНК для Ваших ощадностей, то пишіть або приїдьте особисто до:

BOSAK STATE BANK SCRANTON, PA.

Фарми! Фарми!

ОДНА ГОДИНА І 15 МІНУТ ТРЕНОМ З ФІЛАДЕЛФІЇ ДО ЕЛКТОН, МД. В ТІЙ ОКОЛИЦІ ОСІЛО ПЕРЕБІЛЬШО 40 УКРАЇНСЬКИХ РОДИН. ЗЕМЛЯ НАЙУРОЖАЙНІША СХІДНИХ СТЕЙТІВ, БЛИЗЬКО ГОЛОВНИХ МАРКЕТІВ. ТЕПЕР НАЙЛІПША ПОРА ЗОБАЧИТИ ПЛОДИ.

КОЛИ ХОЧЕТЕ НАБУТИ ДОБРУ ЗЕМЛЮ ЗА ПРИСТУПНУ ЦІНУ, ЗАЇДІТЬ АБО ПИШІТЬ НА АДРЕСУ: 129па—

OMELAN KULCHYCKY,

333 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ДРУГИЙ ОФІС: ELKTON, MD.

U.S.MAIL STEAMSHIP COMPANY, Inc.

ВІДДІВ З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ПРЯМО ДО БРЕМЕН І ГДАНЬСКА

ПОТОМАС.....AUGUST 10, SEPTEMBER 22
PRINCESS MATOIKA.....AUGUST 23, OCTOBER 3
HUDSON.....AUGUST 30

Коротка дорога до Чехо-Словакії і Галичини через Bonlogne.

CENTENIAL STATE.....JULY 30, OCT. 4], NOV.15
OLD NORTH STATE.....AUGUST 16, SEPTEMBER 20

Всі пасажири 3-ої класи дістають кімнати з 2, 4 і 6 ліжками.

ПРЯМО ДО CHERBOURG І BREMEN

Пасажирські і найбільші кораблі під американського флягом.

AMERICA.....JULY 26, AUGUST 27, SEPTEMBER 28
GEORGE WASHINGTON.....AUGUST 3, SEPT. 3, OCT. 4

Голоситись до 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів

Шифкарти Паспорти Контракти Повновласті

Українська Канцелярія Нотаріяльна.

Висилає гроші до всіх частин світа скоро, безпечно і з повною запорукою. Сповідає шифкарти на всі кораблі які ідуть до краю і з краю. Виробляє паспорти, повновласті, контракти купна і сповідажи. Перепроваджує купна і сповідажи грунтів в старім краю. Продає доми, лоти і фарми в Пітсбургу і о. Асекурує церкви, школи, доми, склепи і меблі від огня.

РОДИМЦІ У всяких ділових справах звертайте ся до мене з повним довіром. Зроблю діло якнайскорше і якнайдешевше. Всякі інформації удільно даром. З поважанєм,

John Haniak, нотар.

613 Carson St., S. S., Pittsburgh, Pa.

Коло української і руської церкви на С. С.

ШИФКАРТИ

ЧЕРЕЗ

ГАМБУРГ, РОТЕРДАМ, АНТВЕРПЕН І ДАНЦІГ продаємо по стисло компанійних цінах і даємо окремі каюти нашим пасажирам.

ГРОШІ

Пересилаємо по найвищім курсі: кождий цент повірений нам пересилаємо в якнайкоротшім часі а на доказ доручую рецепіси з підписом Ваших рідних що отримали гроші.

НОТАРІЯЛЬНИЙ

відділ полагодить Вам різні справи краєві і американські і постараєсь Вам безплатно о пашпорт до краю а дуже короткім часі.

Від ДЕПОЗИТІВ платимо 4 процент річно.

Наш Банк оснований в 1898 році.

ІНФОРМАЦІЙ удільємо даром в різних справах.

EMIL KISS, Banker

133 Second Ave., New York, N. Y.

ВЕЛИКА НАГОДА

ДЛЯ ТУЧНИХ ДО СТАРОГО КРАЮ.

Під проводом і опікою нашого урядника відїздить більша партія Українців на великім, експресовім кораблі

ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН

котрий відходить просто до Бремен зі 8. серпня.

ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН є великий, модерний корабель з каютами на 2-ох, 4-ох і 6-ох.

ПРЕЗИДЕНТ ВИДСОН вибрав собі його з тисяч других кораблів для своєї подорожи до і з Европи.

ОСОБИСТА ОПІКА для родин. Ви не будете потребувати глядіти своїми багажами. Наш чоловік відвезе Вас аж до місця призначення.

ПАШПОРТИ виробляємо листовно в кількох днях.

Коли хочете їхати під опікою нашого урядника і приналучитися до сеї партії, прийдіть сейчас задатки і папери на виробленє пашпортів.

Ціна шифкарт—До Перемишля і Львова $131, до Тернополя $131.50.

Пишіть або приходіть до:

MORRIS ENGEL, BANKER,

129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКА УГОДА.

В львівськім „Вперед" з 2. липня читаємо таке:

Чеський міністер заграничних справ д-р Бенеш недавно перебував в Парижі і Лондоні, де його дуже прихильно приймали Бріян і Ллойд Джордж. В кілька днів пізнійше польський міністер-през. Вітос в розмові з кореспондентом часопису „Рженпосполіта" підчеркнув потребу мирного співжиття з Чехами, а тепер знов новий польський міністер справ заграничних Скірмунт вислав телеграму Бенешови:

Не остала позаду і преса. Ми наведемо польські голоси і один чеський.

І так консервативний, краківський „Час" в статті „Польща і Чехія" а обережністю і зимною кровю, як се випадає консерватистови, заявляє, що „цінимо приняні заяви, але не бачимо потреби ударяти в тарабан великої приязни. Відома річ, що на дні сих заяв є справи експорту до Росії. Нам треба висвітлити колітичну основу, якої угольним камінем є справа Східної Галичини і чесько-російський коридор.

Те саме заявляє в своїй розмові і п. Мальчевські, що „головною умовою польсько-чеського порозуміння є щира заінтересованість стремління чесько-словацької республики, до узискання спільної границі з Україною".

Більше імпульзивне є „Слово Польске". Воно називає ініціятиву п. Вітоса „щасливою точкою виходу" і стверджує, що захована чеської преси в справі Гор. Шлеска не може бути й квестіоноване, а коли тепер воно в дечому змінилося, то зложилися на се дві причини. Перша — се славеньска, опереткова відозва якогось Унгера, мовляв в імени „Національної Словацької Ради". Ту відозву видано в Кракові, де перебуває автор на правах азилю. Чехія взяла се як інтригу Польщі проти неї. Друга причина, се мале заінтересуванне Польщі до малої антанти, якої творцем є д-р Бенеш.. Тепер одначе, по заявах Вітоса і Скірмунта—на думку „Слова Польського" — справа іде лекше і нова угода принесе користь для обох народів".

Чеська „Трібуна" присвятила цілу свою довгу статтю „Між Прагою і Варшавою". В першій частині доказує на прикрий фінансовий стан Польщі і констатує, що піднесенне її буловби корисною річю для Чехії, бо тільки сильна Польща представляє вартість як союзник. Инакше добре відносини з демократичними і миролюбивими елементами Німеччини мають для Чехії більшу вартість. В другій частині вичислює перешкоди, що стоять на дорозі до польсько-чеського порозуміння:

„Польща повстала до нового життя з дуже великим голодом, але і увагою, що Польща не тільки житиме і істнувати, але і панувати.ме як велика держава, перша по Англії і Франції. Сему перешкаджали не ми, Чехи — а дійсність Польща, обмежена до своїх етнографічних границь, не булаби ніколи великою державою. Остає її одиноких шлях — поширити великі кусні в сусідстве".

І тому підчеркує „Трібуна":

„Чеська політика не могла погодитися з Польщею в справі війни з Росією, з пучой Желіговського у Вильні і політикою в українській справі".

І ще одна перешкода:

„Коли Поляки врешті ясно проголосять, що вирішенє в питанню чешинського „Тешину", то по усуненню сих перешкод — зникнуть „Трібуна" — польсько-чеська угода є легка".

Останні вісти доносять, що кількох втікачів з табору в Ланцуті відставила чеська жандармерія на польську границю і віддала їх в руки польської жандармерії. Чиж се буваби початок сеї угоди?

*

„Хвіля" доносить з Варшави, що чеський міністер закордонних справ Бенеш їде до Закопаного і неофіціяльно буде конферувати зі Скірмунтом, міністром закордонних справ Польщі. Чехи мали-б — після інформацій „Хвілі" — згодитися на приєднанє Східної Галичини до Польщі, а Польща приступить до малої антанти і заключить з Чехами торговельь умовы. —

„Курєр Варшавскі" доносить, що Бенеш заявив: „Що Польща робить зі Східною Галичиною — се її справа. Я є иншої думки і скажу їй, коли мене запитають. Чехам ходить о розумний і справедливий мир поміж всіми".

ГАМБУРГ

Просто до

ГДАНЬСКА І ВАРШАВИ

повними кораблями

ORDUNA.....30. липня
ORBITA.....13. серпня
OROPESA.....27. серпня

Каюти для женщин і родин.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

26 Broadway, New York

або у місцевих агентів

В СПРАВІ ФОТОГРАФІЙ

відділів У. Н. Союза, братств і товариств до поміщення в календарі на 1922 рік.

Звідомляється поновно Вповажнених. Урядників відділів У. Н. Союза, що речинець надсилання фотографій до календаря на 1922 рік зістав продовжений до 10-го серпня і ті відділи У. Н. Союза, товариства і братства, котрі доси з рішних причин не могли доручити фотографії зі своїх груп, можуть ще скористати з продовженого речинця і надіслати їх не пізнійше як 10-го серпня на адресу Видавництва „Свободи", враз з належитостю $6.00 на оплату коштів виготовлення кліше.

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших поклонів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

ELIZABETH, N. J.

Українське тов. **Запорожська Сич**, від. 234 У. Н. Союза устроює **ВЕЛИКИЙ ПІКНІК в неділю, дня 24. липня 1921 р. в Fisher Park, Galloping Hill Road, Roselle, N. J.** Початок о годині 1-ій до 10-ої вечером. Вступ 25 цент. УВАГА: Взяти кару на 1. або 3. ул., оперта на Broad St. передвсім на кару Elizabeth а звідтам на Galloping Hill Rd. де буде очікувати Комітет. 69

NEW YORK, N. Y.

Українська Народна Громада в Нью Йорку устроює **ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК** в неділю, дня 24. липня (джулая) с. р. в **Belvedere Park, North Beach, L. I.** Початок о годині 10-ій рано. Вступ 35 цент. Уряд Укр. Нар. Громади просить всі Товариства, Братства і Сестринства і всіх Українців в Нью Йорку і околиці, прибути на сей Величавий Пікнік. Хто почуває се Українцем, не повинен сего пікніку оминути, щоб не повеселитись на свіжім воздусі і спільно забавитись до волі. Прослухати всіх прибути на означений час. 68-70

ЗА ЗАРЯД:
Тимко Мілащук, секр. рек. У. Н. Г.

TRENTON, N. J.

Бр. св. Петра і Павла, від 245 У. Н. С. устроює **ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК в неділю, 24. липня с. р.** на фармі в Morrisville, Pa. Дуже близенько 2 мости, тільки перейти через місті. Початок о годині 10-ій рано. Вступ для мущин 35 цент., для женщин 25 ц. Запрошуємо місцевий Український Хор зі своїм священиком і диригентом, як також оба товариства від Народної Волі і всіх ширих симпатиків. Прийдіть громадно підтягнути своїми воздом і забавитися гарно. Знамениту музика буде вправдати в зеленині, ді під шировими вітлями. За добру забаву ручить. 70
67169 КОМІТЕТ.

СМІХУ ДО РОЗПУКУ

найдете у львівськім сатирично-гумористичнім ілюстрованім журналі

„БУДЯК"

який надіслано до видавництва „Свободи" в кількадесять примірниках. Поодинокє число коштує 5 цент. Можете замовити отсі числа: 1, 2, 3, 4, 5-6, 7, 8-9. Подавіні числа по 10 цент. Вишлеться сейчас.

До набутя у

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКА ЧОРНОМОРСЬКА ЛІНІЯ КОРАБЕЛЬНА

Посійшна пасажирська лінія під американського флягом з Нью Йорку прямо до

ОДЕССИ

Виїдний і скорий
S. S. ACROPOLIS
ВІДДІЄ 15. ВЕРЕСНЯ.
з Pier 5, Hoboken
Найлішна справа і обсяга.
Голоситись:
AMERICAN BLACK SEA LINE,
21-24 State St., New York City.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ СХІДНОЇ ЄВРОПИ.

Пражська „Трібуна" від довшого часу отворила анкету в українській справі. Беруть в ній участь прихильники і противники української державної самостійности. Як відповідь на недавну неприхильну статтю проф. Нідерле, поміститв проф. І. Бідло статтю п. н.: „Зєдинені східно-европейські держави".

В ній констатує він, що у чеського народу було доси загальне переконанє, що існуванє зависить головно від сильної Росії. Тимчасом чеський народ добув свою незалежність без Росії, а навіть в певному значінню і проти її волі, бо колиби не було всемогутнього впливу Америки і благородного докторинера Вилсона, то важко булоби се здобути у Франції і Англії.

Мусить повстати нова Росія на основі нового життя, а саме демократизації і соціялізації суспільности — цілковитого взаїмного признанна права самоозначенння поодиноких народів Союзу. Нова Росія мусить статися якоюсь федерацією народів. Слово „федерація" має ріжні значіння, є се формула, яку в даному випадкові требаби розуміти як повну незалежність народів якоїсь спільної держави.

Далі каже: „З того, що у нас думається про взаємини Українців, Москалів і Білорусинів видно, що представляємо собі ту будучу федерацію народів, як підпорядкуваннє московських народів Москалям, як вибраному, коли не пануючому народови. Але я переконаний, що на тій платформі не зійдуться східноевропейські народи. Панування Москалів оказалося неможливе — не остає отже нічого иншого, як свобідне порозуміння між поодинокими народами на основі їх державної самостійности.

Треба пізнання і зрозуміння, що справа майбутної Росії може бути вирішена в значінню і напрямі основання зєдинених східноевропейських держав. Будуть перешкоди головно в „історії", се є в традиції західної Европи про недїлиму Росію і традиційних стремліннях Москалів, щоби панувати над московськими народами.

За найбільшу одначе перепону уважаю тепер поширений погляд на українську справу. Є дуже богато московських і не-московських політиків, а головно чеських, що зможуть погодитися з відреченнем Поляків від Росії і що годиться на самостійність окраїнних народів, але не можуть зрозуміти українських змагань. Вони вважають від Українців, щоби підпорядкувалися Москалям, бо московська республика не могла б існувати без природних богацтв України.

Тому українську справу уважаю за „пунктум сапієнс", за основу справи відновленна Росії, або краще повстання зєдиненних держав східної Европи. Коли можемо мати велику сильну Росію — в тій формі, що мусимо передовсім старатися за здійсненнє політичної незалежности українського народу. Самостійність України має велике значінне для нас і для цілої Славянщини".

(„Вперед").

Паспорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаніше полагоджує Канцелярія Нотаріальна. 28пса

T. J. HRYCEY CO., 329 S. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

ТРАГІЧНЕ ПОЛОЖЕННЄ КИЇВА.

ЛЬВІВ, 20 липня. — Положенне Киева є в дійсности трагічне. Голодуюче населенне проїдає рештки одінї дорогоцінности зі горнець муки або тузин яець. Є на Україні примусова большевицька валюта. Але які ціни? Убранне коштує мілїон рублів, пара черевиків 400 тисяч рублів, фунт цукру сто тисяч, фунт мяса три тисячі, фунт солі два тисячі, фунт чорного хліба півтора тисяча рублів.

Київ примирає. Ніякий дзвін ні гуркіт трамваїв не переживає тишини безлюдних улиць.

Вечерами, в глубині темних домів пробиваються денеде сьвітла хайових сьвічок. Улиці понурі, цілком темні, в яких від часу до часу почути можна розпучливі крики нападеного чоловіка або проклони і тяжкі кроки „червоноармейців", ведених на якусь нову ревізію або облаву. Будучність міста є страшна.

ГРИГОРІЙ КУНАШЕВСЬКИЙ

представитель всіх ліній

КОРАБЕЛЬНИХ

від 1910 року

СПРОДАЄ ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

— через —

АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, РОТТЕРДАМ, ГДАНЬСК І ТРИЄСТ

і всі другі порти, на найлішних і найвигідніших кораблях.

ВИСИЛАЄ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА. — Відїзджаючи до краю до ваших гроший не змушусь з чого всі вдоволені. — Повне довіре одобуте ретельностю і точностию обслуги що сдібчать тисячі відїзджаючих родин. — Безкоштовні точних інформацій уділяю всегда щиростю за порадою і довіром до наведеної фірми, сталої і знаної з точности довгі літ, на вказаний адрес:

G. KUNASHEVSKY, 179 EAST 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

ФАРМИ!

ЧИ ВИ ШУКАЄТЕ ФАРМИ?

Ми продаємо фарми рижого роду в найлішших частях Нью Йорк, Конектікот і Нью Джерзи. Колиб Ви хотіли дістати чесну пораду, приходіть до: 145—

BERMAN & GREEN,
359 Grand Street, New York.

ФАРМИ ЯКИХ МАЛО!

Фарма 205 акрів, 14-кімнатний дім, стодола і инші забудования, 15 коров, 5 яїнок, 1 бик, 3 коні, 5 свиней, 250 кур, автомобіль і всякі господарські машини, мля до міста. Ціна $6.000, готівкою $2.000. 66-70

Фарма 70 акрів, 9-кімнатний дім, стодола і инші забудования, 8 коров і одна яїнка, 1 бугай, 2 коні, 190 кур, одна миля до міста. Ціна $3800, готівки $1500.

Маєм ще і инші фарми на продаж. Звертайтесь до:

M. PISARKO & S. POKUTNY,
406 E. 5th Street, New York City.

ПОЗІР БРАТТЯ УКРАЇНЦІ!

Не шукайте і не тратьте Ваших тяжко запрацьованих центів на дурно! Їдьте просто до **Quakertown**-коло Филядельфії. Тут знайдете, чого шукаєте. Добрі і корисні фарми не дорогі, в українській кольонії, близько міст і фабрик. 157,63,69

1) **Фарма 40 акрова** доброї і рівної землі, кілька акрів ліса, фарма обсіяна і обсаджена. Дім гарний на 6 вигідних кімнат, велика цементована долом стодола на худобу а і на збіжє, крита дахівкою, близько міста і терену, при рівній добрій дорозі. Також 2 коні, 4 корови, 8 безрог, 300 курий і всі машинерії; цілий тогорічний стан іде з тою фармою. Ціна $4.500, впляти $1.500.

2) **Фарма 180 акрова**, дуже доброї і рівної землі під управу, великі ліси гарного збіжа, корми, бараболів, гарні будинки, великі, при добрій дорозі, близько міста, школи і трену. Українці сусіди, багато добрих нових машин, як трактори, машина до жатя і до косіння, до молочення, мотор газолінові і инші малі туальса потрібні до господарки; худоба, коні, корови, жури і всьо збіжє тогорічне. Всьо за ціну $12.000, впляти $5.000. Пишіть по ближші інформації до:

JOSEPH MOZYNSKI,
826 W. Broad St., Quakertown, Pa.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Знаменита нагода для тих, що хотять купити собі добру фарму коло великих і фабричних міст. Там є добрі фарми полєсівані і засаджені. На тих фармах всьо є добре, забудования, жоні, корови, свині і кури і всі машини фармерські, які лиш потрібні до фарми. Фарми добрі і урожайні, горбів ані каміння нема, земля добра. Всьо родитсья: жито, пшениця, корна, овес, картофлї, капуста. Ді міста 4 миля до 5 миль. Хтобн хотів купити собі фарму яку схоче, сто акрову або меншу, бо тут є рівні фарми по 20, 30, 40, 50, 65, 75, 85 і 107 акрів землї, ліса і пасовиска. Тепер найлішше купувати, бо чоловік видить що росте на фарві. Охочі купити фарму нехай голосять до мене, а я Вам опишу с тих фармах на ядресу письмено або особисто на адресу: 69-70

MIKE WOJTOWICZ,
305 So. Madison St., Rome, N. Y.

$25.00 НА ДЕНЬ

Пощо тратити свій час, коли Ви можете заробити добрі гроші. Нам потрібна богато людий в кождій місцевости. Пишіть до нас по інформації і залучіть 5 цент. марками 24[—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
748 N. Robey St., Dep. D,
CHICAGO, ILL.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і гласом.

ЦІНА 60 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилати до:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошенння пошукуючих платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенє, за більше разів давсь відповідний опуст. Дворазове оголошенне в 5 стрічок $1.00.

Осип Городиський пошукує своєго брата АЛЕКСАНДРА ГОРОДИСЬКОГО, котрого адреса була последними роками: 105 Boyle Ave., Los Angeles, California. В Америці перебував від 1903 р., з фаху механік. Поінформований просить його о помічь, бо находиться в розпучливім положенню з численною родиною з 9 осіб. Хто його знає або він сам, звернеть зголоситися по лист і близшій інформації WASYL ZUHAJEWYCZ, 150 West St., New York City. 69-70

ПОТРІБНО нам около 200 людий до роботи при рухомих образках. Хто хоче дістати ту роботу, най зголоситься під ч. 521 E. 12th St., около 6-ої год. вечером, рум 16. L. G. KUKLEWSKI, New York, N. Y. 68-70

„НА ПРОДАЖ КОСТЮМИ!"

Гарні, козацькі жупани, українські сорочки, шаблі і стрільби, перуки австрійські і російські мундури. Купую і всьо чого до представленя або виступу потрібно. Причина продажи брак часу заниматись сим бизнесом. Хто зацікавлений на ню, нехай звертаєся на адресу: СТАХ МИКИТКА, 95 St. Pauls Ave., Jersey City, N. J. 69-71

ДР. К. Д. БІЛИК

Український лікар і хірург.

Урядові години:

1) 231 E. 13th St. (Test. Stuyvesant 590) від 2. до 4. попол. і 6—8 вечер.

2) 325 E. 9th St. (Avenue C) Tel. Orchard 0409, від 10. до 12 рано і від 7. до 9. вечером.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9 вечер, в неділї до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.
Лічить всі хронічні застарілі слабости мущин і женщин.
ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS.
110 East 16th St. N. Y.
межи Irving Pl. & Union Sq.
Год.: від 9. рано до 8. вечер
в неділї від 9. рано до 4. пол

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники

Без різниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і зголодять гроші. 36пса
2231 W. Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".